

Svar på motion från Allan Kruukka (M) och Christer Lindström (M) angående nyföretagsamhet och entreprenörutbildning

Bakgrund

Allan Kruukka (M) och Christer Lindström (M) föreslår i motion daterad 2016-12-05 att kraftfulla åtgärder vidtages för att åstadkomma en förändring av skolansattityd till entreprenörskap och företagande genom;

- Att alla skolledare och berörd personal erhåller erforderlig insikt och fortbildning i entreprenörskap och företagande
- Att entreprenörskap införes och förstärkes på alla nivåer i skolan inklusive förskolan.
- Att studie- och yrkesvägledning förstärkes genom ett mentorprogram och kontakter med olika inkubatorer.
- Att komvux får starkare fokus på företagande och entreprenörskap där det är obligatoriskt att göra studiebesök på olika företagcentra och att etablera kontakt med t.ex. Ung företagsamhet i Uppsala län.

Barn- och utbildningsnämnden ska lämna svar till Kommunstyrelsen.

Entreprenörskap i ett verksamhetsperspektiv

Entreprenöriellt lärande i styrdokument

Entreprenörskap finns med i de nationella styrdokument för skolan och sedan hösten 2011 ska entreprenörskap utgöra en integrerad del i undervisningen genom hela utbildningssystemet från förskola till gymnasium.

Entreprenöriellt lärande innebär att utveckla och stimulera generella kompetenser som att ta initiativ, ansvar och omsätta idéer till handling. Det handlar om att utveckla nyfikenhet, självförtroende, kreativitet och mod att ta risker. Det entreprenöriella lärandet främjar också kompetens att fatta beslut, kommunicera och samarbeta. (Lgr 11)

Entreprenörskap enligt Skolverket är ett pedagogiskt förhållningssätt som handlar om att utveckla barns och elevers nyfikenhet, initiativförmåga och självförtroende. I förskolan främjar förskollärare detta som en naturlig del i den pedagogiska verksamheten.

I förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet kan läraren ge eleverna

- tillfällen att ta initiativ och ansvar

- möjligheter att pröva egna idéer och lösa problem
- uppgifter där de utvecklar sin förmåga att arbeta självständigt och tillsammans med andra
- möjligheter att pröva egna idéer och lösa problem på ett kreativt sätt

Gymnasieutbildningen och vuxenutbildningen ska dessutom uppmuntra förmågor som till exempel

- innovationstänkande
- egen drivkraft
- förmågan att möta förändringar
- företagande

Entreprenörskap i skolan (ELIS)

Entreprenörskap i skolan (ELIS) har bedrivits i projektform i Östhammars kommun. 2012 – 2015. Syftet med ELIS var att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt i kommunen som ska genomsyra hela skolsystemet från förskola till gymnasiet.

Projektet genomfördes på fyra pilotskolor som i sin tur skulle sprida sina kunskaper och erfarenheten av det entreprenöriella förhållningssättet i skolan, till övriga skolor i kommunen.

Det har varit introduktionsutbildning till all skolpersonal (530 personer), ledarskapsstöd och coaching till alla kommunens rektorer, möjligheten för skolor att söka stimulansbidrag, samt utbildningsinsatser i formativ bedömning i åk 3-9, för förstelärare och för lärare på Bruksgymnasiet.

Projektet tillhandahöll observationer och coaching på kommunens grundskolor samt på Bruksgymnasiet. De externa konsulter som man engagerat i att ge en utbildning i formativ bedömning för 140 pedagoger gick även ut i skolorna för att observera arbetet och ge feedback. Fem skolor önskade, och fick, därefter utökat stöd i att koppla ihop entreprenöriellt lärande och skolans mål.

Kontigos utvärdering av projektet

Kontigos materialinsamling visar att pilotskolornas möjlighet att själva äga begreppet EPL är en framgångsfaktor för implementeringen av det entreprenöriella lärandet. Samverkan mellan skola och arbetsliv, som var ett av målen visade en relativt svag måluppfyllelse.

Sammanfattning av projektet ELIS

Att den spridningen genom pilotskolorna inte har gett den effekt man önskat samt att i och med projektets slut, så finns inga direkta aktiviteter kopplade till entreprenörskap. Trots att de fyra pilotskolorna på olika sätt visade framgång, kan man inte direkt säga att det berodde på ELIS projektet. En framgångsrik

skola är en komplex beskrivning och det är svårt att tillskriva enstaka insatser som framgång för högre måluppfyllelse. Ägarskapet av förändringsarbete måste finnas hos den enskilde skolledaren.

Arbetet i nuläget med entreprenöriellt lärande

I vår nya Skolplan, som gäller för alla verksamheter 2017 – 2022, under fokusområdet Leda lärandet finns företagsamhet med.

Företagsamhet

Entreprenöriellt lärande är ett undersökande arbetsätt där elever utvecklar och stimulerar kompetenser. De tar initiativ, ansvar och omsätter idéer till handling. Ett lärande där samarbete och samverkan med omvärlden är naturlig och verklighetsanknuten.

Genom att ta tillvara elevers naturliga *nyfikenhet*, deras intressen och lust att lära, stimulerar vi elevers kreativitet, självtillit samt vilja att pröva egna idéer och lösa problem.

Utvecklande ledarskap

I Östhammar kommuns skolor är vi varandras *förebilder*. Vi är lyhörda och visar respekt för elevers behov och har med deras tankar vid utformningen av verksamheten. Pedagogerna är våra elevers viktigaste resurs. Vi har elevens behov i centrum.

Vi har ett *formativt arbetsätt* där vi aktivt strävar efter en lärandekultur och ett undervisningsklimat där elever vill lära och där de får möjlighet att lära sig lära, bl a genom tydliga mål och kontinuerlig återkoppling hur de ska komma vidare.

Vi förändrar och förbättrar för att skapa utveckling. Vi har mod att prova nya idéer och mod att inse att misslyckanden leder framåt; vi provar nya vägar, tar tillvara på beprövad erfarenhet och hittar lösningar

Skolplanen skall implementeras på respektive enhet och där mynna ut i en Lokal Skolutvecklingsplan.

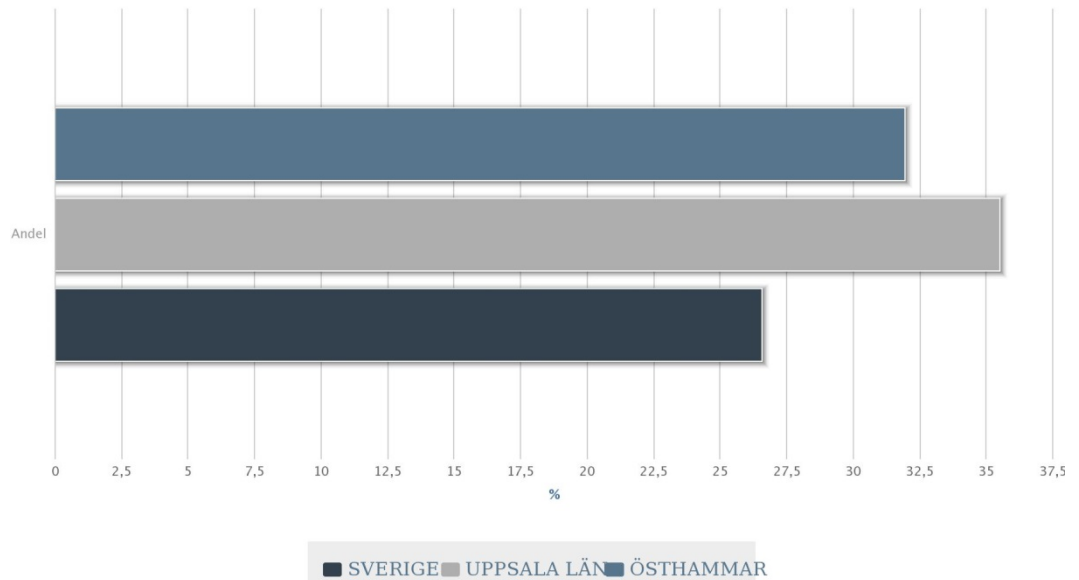
Vuxenutbildningen

Målen för kommunal vuxenutbildning är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Regionens näringsliv är tätt sammanvävd med elevernas möjlighet till arbete efter slutförd utbildning och här ser vi det som mycket viktigt att vara en aktiv deltagare i samtal. Vi har behov av en bättre struktur och samsyn kring elevernas *arbetsplatsförlagda lärande*, handledarutbildningar och yrkesprogrammets utveckling.

Gymnasiet

När det gäller gymnasiet så arbetar de idag med Ung Företagsamhet. Östhammar har fler UF företag än riket, dock något lägre än Uppsala län. Se nedan statistik

Ung Företagsamhet (2015)



Bruksgymnasiet ser en utmaning i att förbereda eleven för en framtid vi inte vet hur den kommer att se ut. Att vara entreprenöriell eller företagsam handlar om att elevernas inneboende nyfikenhet, initiativförmåga och självförtroende ska utvecklas; att tänka nytt och kreativt, se möjligheter och lösa problem. Egenskaper som är till nytta oavsett om eleven väljer att läsa vidare, bli egenföretagare eller anställd. För oss är entreprenöriellt lärande inte bara ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet utan en grund som ska genomsyra hela skolverksamheten. Flera av programmen på Bruksgymnasiet arbetar med skarpa, verklighetsnära projekt i samarbete med näringslivet. Bruksgymnasiet har t.ex. en restaurang som drivs av Restaurang- och livsmedelsprogrammet som var med och lagade mat samt serverade på Tillväxtgalan. El- och energiprogrammet har tidigare lagt solceller på kommunens tak. Ekonomi- och Handelsprogrammen arbetar i projekt bland annat med "Företag för en dag" och ett flertal program samarbetar sedan många år med Ung Företagsamhet (UF) och erbjuder en möjlighet att driva eget företag i utbildningssyfte som en del av gymnasiestudierna. Skolan har ett i dag ett flertal UF-företag, även på Introduktionsprogrammet, och vann pris för bästa UF-företag i Östhammars kommun 2016.

Kommunens aktivitetsansvar KAA, har kontakt med arbetslivet på egen hand, via arbetsförmedlingen samt "Tillsammans Östhammar", för att hitta praktikplatser.

Grundskola

- Lärare har fått utbildning i formativ bedömning som ska leda till autonoma elever med entreprenöriella egenskaper.
- Coachning av arbetslag i förändringsarbete
- Elever har fått tagit hand om egen Praoplats och kommit fram till vilka egenskaper och förmågor är viktiga för just det yrket.
- Lyftis implementeras på kommunens skolor. Lyftis är ett material för att strukturellt utveckla teknikämnet på skolan. Det resulterar i att eleverna utvecklar entreprenöriella egenskaper.
- En utbildad Natur- och tekniksamordnare arbetar 20% på grundskolan, för att utveckla elever nyfikenhet och främja det kreativa lärandet.
- Några av kommunens skolor arbetar med temaveckor.
- En samhällsvecka som pilotprojekt. En vecka där vi vill ge våra ungdomar möjlighet att se och uppleva sin kommun. De ska få en inblick i vad ett bra lokalsamhälle och en attraktiv arbetsgivare är samt hur man kan vara med och utveckla sin kommun. De ska även få fundera kring olika yrkesval och vad som påverkar oss när vi väljer framtid.

Enligt Skolverkets allmänna råd ”Att arbeta med studie- och yrkesvägledning” är det rektor som organiserar och ansvarar för studie- och yrkesvägledningen i sin verksamhet. Samarbete med företagen ihop med praoplats. Att kommunens studie- och yrkesvägledare finns i grundskolans linjeorganisation istället för i en matrisorganisation förväntas leda till ett ökat samarbete med lärare och övrig personal i skolan för att eleverna ska få det stöd och den vägledning de har rätt till. De studie- och yrkesvägledare Östhammars kommun har idag har inte möjlighet att utföra ytterligare uppgifter än det som ligger i deras uppdrag.

Förskola

- Natur- och teknikprojekt i förskolan för att öka nyfikenhet, kreativitet och lust att lära. En av Skolverket utbildad Natur- och tekniksamordnare arbetar 20%.
- Informations- och kommunikations teknik, IKT –spridare finns på varje förskola som träffas i nätverk för kollegialt lärande hur man på ett kreativt sätt kan arbeta med tekniken och utveckla nyfikenhet och mod att våga prova, med barnen.
- Genomföra nyetablering av utemiljön. Genomförs på förskolan Diamanten. Utveckla utemiljön med stationer som fångar barnens nyfikenhet och kreativitet till ett lustfyllt lärande.